

**El projecte SIDFOOT:
l'esport com a eina de
desenvolupament social a
través dels conductors de
futbol comunitaris**

**FRANCISCO JAVIER PONSETI VERDAGUER
JAUME CANTALLOPS RAMÓN
RAFAEL MUELA PASTOR
ALEXANDRE GARCIA-MAS**

Francisco Javier Ponseti Verdaguer

Palma, 1963. Professor titular d'universitat de l'Àrea d'Educació Física i Esportiva del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques (PDE) de la UIB. Doctor en Ciències de l'Educació. Llicenciat en Psicologia. Postgrau en Educació Física. Membre del Grup de Recerca en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (GICAFE). Àrea: Psicologia i Ciències de l'Educació.

Jaume Cantallops Ramón

Palma, 1979. Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport per l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC-Lleida) i doctor per la Facultat de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Professor contractat doctor de l'Àrea d'Educació Física i Esportiva del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques (PDE) i membre del Grup d'Investigació en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (GICAFE) de la UIB.

Rafael Muela Pastor

Sevilla, 1979. Llicenciat en Dret i diplomat en Estudis Empresarials a la Universitat Pontifícia Comillas de Madrid. Màster en Assessoria Jurídica de l'Institut d'Empresa. S'ha format en gestió d'ONG i Cooperació Internacional tant a la Universitat Loyola (Andalusia) com a l'Instituto de Estudios Cajazol. És responsable de projectes de la Fundación Real Betis Balompié.

Alexandre Garcia-Mas

Palma, 1957. Professor de Psicologia Bàsica de la UIB. Doctor en Psicologia. Editor de la *Revista de Psicologia de l'Esport*. Secretari general de la Societat Internacional de Psicologia de l'Esport. Codirector del Màster en Psicologia de l'Activitat Física i l'Esport, Universitat Central (Santiago de Xile) i UIB.

Resum

En aquest article s'exposa el projecte pan-europeu SIDFOOT, finançat pel programa Erasmus + de la Unió Europea i en el qual la Universitat de les Illes Balears (UIB) participa com a soci col·laborador. La finalitat principal d'aquest projecte és utilitzar l'esport com a instrument de desenvolupament social. En aquest cas, s'ha centrat en el futbol com a eina educativa en barris desfavorits i amb problemàtiques socials. De les diferents accions del programa, una de les més rellevants i que volem abordar en el present treball es la creació i la implantació de la figura innovadora del conductor de futbol comunitari, que sorgirà d'una formació específica que rebran els participants dels diferents països que formen part del projecte, per millorar les competències i les habilitats de les persones que es fan càrrec de la conducció d'aquestes activitats esportives. Es presenten els trets generals del programa formatiu, així com els resultats i conclusions més significatives.

Paraules clau: Projecte / Esport / Futbol / Infants / Educació

Resumen

En este artículo se expone el proyecto pan-europeo SIDFOOT, financiado por el programa Erasmus+ de la Unión Europea y en el que la Universidad de las Islas Baleares (UIB) participa como socio colaborador. La principal finalidad del proyecto es utilizar el deporte como instrumento de desarrollo social. En este caso, se ha centrado en el fútbol como herramienta educativa en barrios desfavorecidos y con problemáticas sociales. De las diferentes acciones del programa, una de las más relevantes y que queremos abordar en el presente trabajo es la creación y la implementación de la figura innovadora del conductor de fútbol comunitario, que surgirá de una formación específica que recibirán los participantes de los diferentes países que forman parte del proyecto, para mejorar las competencias y las habilidades de las personas que se hacen cargo de la conducción de estas actividades deportivas. Se presentan los rasgos generales del programa formativo, así como los resultados y conclusiones más significativas.

Palabras clave: Proyecto / Deporte / Fútbol / Niños y niñas / Educación

1. Presentació general del projecte SIDFOOT

La iniciativa SIDFOOT és un projecte paneuropeu finançat pel programa Erasmus+ de la Unió Europea. La Fundación Real Betis Balompié coordina el projecte, i la Xarxa Europea de Futbol per al Desenvolupament (NL), la Universitat de les Illes Balears (UIB), l'Ajuntament de Liverpool, Aalborg BK, Wiener SC, Save the Dream, l'Agència Metropolitana per al Desenvolupament Sostenible de Brasov i Fare són els socis participants.

Imatge 1. Logotip del projecte SIDFOOT

L'objectiu general del projecte europeu Erasmus+ SIDFOOT és promoure la inclusió social d'infants i joves dels barris més desfavorits mitjançant l'activitat física, concretament amb la pràctica del futbol.

A més, el programa vol incidir en els objectius específics següents:

- Identificar i presentar iniciatives d'èxit en què s'hagi utilitzat l'esport com a eina per promoure la inclusió social i una vida més saludable de la població que viu en zones desconnectades.
- Crear i implantar en el terreny de joc la figura innovadora del conductor de futbol comunitari (CFD),¹

¹ Al llarg del text s'utilitzaran les sigles corresponents al terme en anglès *community football driver*: CFD.

una persona de referència, ben formada mitjançant un curs que el capaciti per desenvolupar amb el potencial del futbol una bona comunicació i educació emocional, promoure l'educació en valors, fomentar el treball en equip i incentivar una vida més saludable dels infants i joves.

- Desenvolupar una eina informàtica per a l'autoavaluació i el mesurament de l'impacte que les accions i la pràctica del futbol tenen en les comunitats locals (WebApp GNOSE).
- Contribuir al treball en xarxa i la cooperació entre autoritats públiques, institucions educatives i entitats esportives per promoure l'esport inclusiu.
- Assegurar el compliment dels estàndards de qualitat en l'execució del projecte i els seus productes, i garantir la difusió i la sostenibilitat dels resultats del projecte.

2. La figura del CFD

Un dels resultats més importants del projecte global SIDFOOT és el disseny i l'execució del Programa de Formació E-Learning, adreçat a conductors de futbol comunitaris (CFD) procedents d'alguns països socis del projecte (<https://www.sidfoot.eu/community-drivers/>). Es va repartir el temari entre tots els socis per construir un programa formatiu seguint la mateixa estructura.

Aquest programa presenta els següents trets més rellevants i identificatius:

- a) És un programa modular, senzill, però amb un bon nivell tècnic, auto-avaluable per part de totes les institucions i persones interessades.
- b) Es pot integrar i utilitzar en programes educatius més formals per a entrenadors.
- c) Es pot personalitzar, adaptar i temporalitzar segons les característiques dels diferents usuaris (clubs, federacions, etc.).
- d) Proporciona una eina en línia, en diferents idiomes de la Unió Europea, i prou flexible per adaptar-se als horaris del participant.

L'eina en línia ha estat dissenyada per la UIB. A més d'aquest canal formatiu, la formació també preveu dues sessions de seguiment presencial: una sessió per presentar l'eina i explicar-ne l'ús i una sessió final presencial per avaluar-ne la utilitat.

2.1. El calendari del programa formatiu

El calendari dels cursos programats era el següent:

- Una sessió presencial a l'inici de curs.
- Desenvolupament de les sessions durant els mesos de juny, juliol, setembre i octubre de 2022.
- Juliol de 2022: lliurament dels diplomes de la formació a l'Aula de l'Escola de Formadors FFIB (Federació de Futbol de les Illes Balears). A l'acte hi participaren el GICAFE (Grup d'Investigació en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport) de la UIB, l'FFIB i monitors de l'IME (Institut Municipal d'Esports).

Imatge 2. Certificat acreditatiu de conductor de futbol comunitari

- Novembre de 2022: recollida de totes les dades de SIDFOOT per analitzar-les (indicadors educatius).
- D'octubre a novembre de 2022: fase pilot de l'aplicació web SIDFOOT.

2.2. El perfil del CFD

Es van marcar els següents requisits i recomanacions per accedir a la formació:

- Ser major de 18 anys i tenir com a mínim estudis de batxillerat.
- Comprometre's amb els programa i adherir-s'hi.
- Estar disposat a ampliar la intervenció educativa, els coneixements i les habilitats socials, de comunicació i de treball en equip.
- Ser empàtic i organitzat i tenir bones habilitats socials.
- Tenir habilitats com la mediació amb la comunitat per a la resolució

positiva i creativa de conflictes i la utilització de la negociació.

- Potenciar la capacitat de lideratge durant la pràctica esportiva.

2.3. El temari del curs formatiu

El programa formatiu està configurat per un total de 10 mòduls. A tall d'exemple, algunes referències representatives i significatives que ajudaren a construir els temaris foren Buceta (2004), Cruz *et al.* (2017), Cruz *et al.* (2018), Posenti *et al.* (2018), Ponseti *et al.* (2021) i Reyes-Hernández *et al.* (2021).

Mòdul 1. Introducció. Informar del programa SIDFOOT, els països participants, com sorgeix i les finalitats principals de l'experiència.

Mòdul 2. Educació emocional i valors. Treballar bons hàbits, com la puntualitat, demanar la paraula, i la responsabilitat i el respecte. Fomentar i reforçar aquestes conductes. Aprendre a dominar l'escolta activa del grup i posar atenció a situacions que poden servir per treballar conceptes, emocions i valors.

Mòdul 3. Treball en equip. Conèixer la importància de l'estratègia en equip i de les accions pròpies lligades al futbol. Reflexionar sobre el joc en equip i la cooperació. Evitar l'individualisme. Treballar els rols i el lideratge dels esportistes.

Mòdul 4: Estil de comunicació i habilitats socials. Adquirir una bona comunicació: estil comunicatiu positiu, empatia i intel·ligència emocional.

Mòdul 5. Metodologia d'entrenament. Conèixer estratègies metodològiques pròpies de l'entrenament esportiu (tècnica i tàctica) enfocat,

principalment, a l'esport col·lectiu i, més concretament, al futbol.

Mòdul 6. Planificació esportiva.

Organitzar una temporada esportiva i conèixer els elements que cal tenir en compte per gestionar-la.

Mòdul 7. Protecció de la infància. Promoure la no-discriminació per raça, gènere, orientació sexual, diversitat funcional (física, sensorial o cognitiva), etc. Evitar l'agressivitat i com gestionar-la. Les normes.

Mòdul 8. Gestió: projectes, comptabilitat i administració. Adquirir coneixements bàsics per gestionar la part administrativa d'un projecte i les variables que cal tenir en compte en el dia a dia.

Mòdul 9. Inserció laboral. El que es treballa en el curs pot servir en el nostre futur laboral: com podem transferir-ho a diferents aprenentatges i situacions lligades amb la feina.

Mòdul 10. Hàbits de vida saludable, protocols sanitaris i COVID-19. Fer activitat física fa sentir-se millor, motiva a cuidar-se, a beure i menjar sa i a tenir uns bons hàbits d'higiene i de cura personal.

3. Exemples de bones pràctiques relacionades amb el projecte SIDFOOT

El temari dels mòduls formatius es va elaborar a partir de les conclusions que van sorgir durant la fase de recerca prèvia a través de les guies de bones pràctiques, que es pot consultar a la web del projecte de forma detallada (<https://best.practices.sidfoot.eu/>). Seguidament, feim una breu descripció de 5 exemples de bones pràctiques identificades als diferents països participants, d'un total de 30 que es poden consultar en el web.

3.1. Hernalser Bezirkssporttag (Dia de l'Esport del Districte)

El programa es dirigeix a infants d'escoles primàries del districte 17è de Viena (Hernals) o dels voltants. Als infants d'entre 6 i 10 anys se'ls ofereix l'oportunitat de practicar esport a diferents clubs i organitzacions perquè tinguin una idea de les possibilitats que hi ha per abordar les classes o els clubs esportius a la seva regió. A més, mostra a les famílies les possibilitats d'integrar els infants en un entorn social com a solució per evitar que romanguin al carrer. Aquest programa s'organitza cada any.

3.2. City Pirates (Pirates de la ciutat)

És un projecte de futbol social a Anvers, Bèlgica. El projecte es basa en la creença que el futbol pot canviar el món. Els City Pirates estan actius en cinc àrees complexes (Merksem, Linkeroever, Luchtbal, Deurne i Dam). Aquestes àrees són conegudes per la pobresa, la desocupació i el tràfic de drogues. Els joves que creixen en aquestes zones estan en una situació de vulnerabilitat i sovint estan connectats amb els carrers. On altres veuen problemes, els City Pirates hi veuen oportunitats. Creuen que si donen a aquests joves confiança, una benvinguda càlida i l'estructura que necessiten, ens poden sorprendre i ho faran. I quina millor manera d'establir aquesta connexió que a través del futbol? Actualment, de forma estructural el projecte arriba a 1.300 infants, amb edats compreses entre 5 i 18 anys, nins i nines i de 100 nacionalitats. Allò que els uneix és l'amor pel joc. A causa del context vulnera-

ble i complex en què creix el jove, City Pirates intenta ajudar els pares en la seva pedagogia. Encara que els joves somien a convertir-se en futbolistes professionals, cal ser realistes. La majoria no arribaran al nivell professional. Per això, a City Pirates l'objectiu del programa se centra en els resultats escolars dels joves. L'organització es posa en contacte amb les escoles, fa un seguiment dels resultats i els joves reben ajuda al club per fer les tasques. Els resultats escolars sempre són el primer.

3.3. Fútbol Más de la Fundación Real Betis Balompié

Fútbol Más va néixer el 2008 amb l'objectiu de promoure la resiliència i la felicitat en infants i adolescents socialment vulnerables. S'implanta al cor dels barris i treballa amb dos grups principals: els infants i les seves comunitats. La missió del programa és promoure el benestar d'infants i joves enfortint processos de resiliència, vincles significatius i cohesió comunitària mitjançant el joc i l'esport. D'una banda, el programa pretén potenciar els recursos dels infants fent servir el futbol com a eina per desenvolupar habilitats que puguin utilitzar en tots els àmbits de la vida i, sobretot, aportar-los felicitat. A Fútbol Más hi ha la creença que valorar allò positiu transformarà la realitat. D'altra banda, se cerca que les comunitats es coneguin, connectin i omplin de vida els espais públics. Fútbol Más aposta per les relacions com a pilar fonamental de la societat. Actualment, la fundació treballa a set regions de Xile i, addicionalment, té presència al Perú, l'Equador, Haití, Mèxic, Paraguai i Kenya,

amb un total de 5.000 nins i nines a més de 70 barris.

3.4. Hope Sports (Esports d'Esperança)

Des del 2015, quan va començar l'afluència de desenes de milers de persones a Grècia que creuaven les fronteres a la recerca d'asil, la integració efectiva d'aquests refugiats ha resultat un desafiament. La majoria dels joves que cerquen asil a Grècia resideixen, amb les seves famílies, en camps de refugiats que no tenen interacció directa i diària amb la societat local. A més, els infants no acompanyats no tenen el suport dels seus éssers estimats i són propensos a demostrar un comportament delictiu. Els joves han d'enfrontar-se a una sèrie de barreres que inclouen dificultats amb l'idioma, estereotips socials i manca d'educació formal durant anys, i que en soscaven completament la inclusió en la comunitat d'acollida. L'edat dels joves participants oscil·la entre els 7 i els 17 anys i les activitats estan orientades a nins i nines.

3.5. KickStart Equality (Impuls a la igualtat)

La iniciativa KickStart Equality va utilitzar l'esport com a eina per abordar les qüestions següents: mobilitat restringida en espais públics; esports associats al joc masculí (l'objectiu de la iniciativa era trencar aquest mite); manca de recerca de salut; matrimonis precoços; falta d'habilitats de negociació; manca d'educació de qualitat i augment de la deserció escolar, mentalitats patriarcals, i dones i nines sense veu per expressar les seves opi-

nions i decisions. La iniciativa es va centrar en al·lotes joves (8-18 anys). Les al·lotes inscrites en el programa de futbol KickStart Equality pertanyen a Jamia Nagar, Delhi, que és una àrea dominada per minories amb població migrant a la recerca d'oportunitats d'ocupació, educació i bona qualitat de vida. Aquí les dones i les nines encara lluiten per la igualtat d'accés als espais públics i contra les restriccions espacials que condueixen a l'exclusió per motius de gènere de l'espai compartit i la vida cívica. Els grups destinataris del programa tenien limitacions socioculturals. La zona es caracteritza per un baix nivell d'educació, falta d'habilitats, manca d'accés i poca mobilitat, i restriccions domèstiques que limiten la llibertat d'elecció de les nines. Les instal·lacions educatives de la zona són molt deficientes. A les nines els resulta difícil negociar les eleccions amb els membres de la seva família a causa de mentalitats patriarcals. Els objectius generals de l'organització (CEQUIN) que lidera el projecte són: millorar la salut física i mental dels participants; promoure l'educació i millorar-ne els resultats; millorar la mobilitat i l'ús del transport públic; millorar la presa de decisions (fer valer la seva opinió); ajudar a crear xarxes més enllà de les seves famílies i veïns; utilitzar el futbol com a eina per desenvolupar el lideratge de les nines, i incrementar la participació de les nines en esports a l'aire lliure.

Com a primer pas del projecte, el consorci ha identificat iniciatives d'èxit en les quals s'utilitza l'esport com a eina per promoure la inclusió social i una vida més saludable de la població que viu a les zones de desconexió. L'objectiu d'aquesta plataforma de

bones pràctiques és conscienciar, inspirar, compartir coneixements i promoure associacions. Les organitzacions o els professionals que treballen en l'àmbit de l'esport per al desenvolupament poden implantar projectes similars i ajudar a abordar problemes en barris desconnectats.

4. La plataforma virtual d'aprenentatge per impartir el curs formatiu

Als diferents països participants en el programa, la formació dels conductors de futbol comunitaris s'ha impartit de forma virtual. La idea es poder utilitzar la plataforma d'aprenentatge per a les accions següents:

- Trobar inspiració en les descripcions del projecte.
- Informar-se sobre la implantació del programa.
- Motivar-se a través de l'impacte de les accions.
- Aprendre lliçons d'experts en la matèria.
- Contactar amb els gestors.
- Rebre consells i recomanacions.
- Posar-se en contacte amb els socis del projecte SIDFOOT.

Aquests cursos s'han construït incloent diferents apartats: els objectius d'aprenentatge de la lliçó, les lectures i recursos destinats a millorar l'aprenentatge, com ara vídeos i una presentació en PowerPoint sobre el tema del curs.

També hi ha una prova sobre els continguts del temari i una enquesta de satisfacció amb la lliçó i els seus materials.

5. La fase pràctica del procés formatiu

Una vegada completats els mòduls formatius, els participants en la formació passen per l'activitat de caire més pràctic, en la qual es poden diferenciar les fases següents:

- **Fase prèvia.** Conèixer el grup, les seves necessitats, el nivell sociocultural, el nivell d'habilitat, l'autonomia i la motivació.
- **Fase d'adaptació.** Establir el primer contacte del conductor de futbol comunitari amb el grup; donar confiança i seguretat a tothom a l'hora de fer el treball; crear una dinàmica de grup i un clima emocional favorable; retrobar el plaer pel moviment, i connectar amb el grup. En aquesta fase és fonamental cohesionar al grup amb el treball cooperatiu i jocs de coneixement i presentació. A la vegada és fonamental el lideratge del conductor mitjançant l'empatia i la interacció amb el grup.
- **Fase de consolidació.** Refermar el programa; potenciar l'autonomia i la independència del grup; consolidar la dinàmica grupal, i crear bons hàbits de pràctica i rutines.
- **Fase de manteniment.** Fer que el programa actuï com a feedback positiu per mantenir l'activitat; potenciar l'exploració, el treball creatiu i l'organització d'activitats per part dels joves, i aconseguir l'autonomia del grup.

6. El control de l'aprenentatge i l'eficàcia del programa

Després de formar-se en la fase educativa en línia i haver completat el programa pràctic, els educadors que passen a la fase d'entrenament poden controlar-ne l'aprenentatge, la capacitat d'observació i la transferència dels coneixements a formacions reals al lloc de feina.

Així mateix, es pot introduir aquesta avaluació al control de l'eficàcia del programa a diferents nivells fent servir la webapp:

- Autoavaluació dels educadors formats en un projecte.
- Avaluació creuada entre diferents educadors (fiabilitat entre observadors).
- Inserció dels receptors dels programes com a avaluadors (preguntes inverses, no observació).
- Inclusió d'un sistema com a mòdul d'avaluació de l'eficàcia de projectes presentats.

Es poden valorar els aspectes següents ampliant l'abast de les preguntes de la webapp:

- Valorar l'impacte en els joves esportistes.
- Transformació personal: emocional, actitudinal i desenvolupament personal.
- Transformació en les relacions: hàbits, comportaments i interaccions.

- Desenvolupament de competències: comunicació, treball en equip, cooperació, empatia, presa de decisions, resolució de problemes, afrontament i autogestió, intel·ligència i control emocional.
- Adquirir coneixements: salut mental i benestar, salut física, lideratge, cultura, identitat i xarxes de suport comunitari.

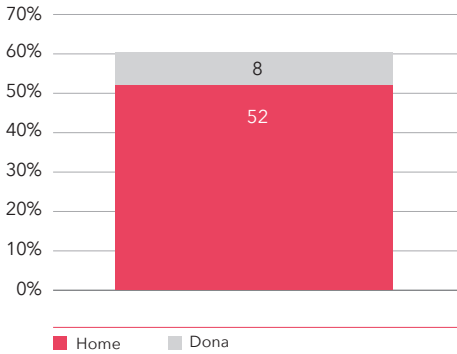
7. Els participants en la formació del CFD

La mostra inicial de participants que segueixen la formació va estar configurada per un total de 60 persones, d'acord amb les diferents classificacions i criteris d'inclusió del país de cada soci. La mostra va incloure 33 participants d'Espanya, 14 de Brasov (Romania), 7 d'Àustria i 6 de Dinamarca. La mostra va incloure 8 dones i 52 homes. És obvi per a nosaltres que aquesta composició diferent de la mostra pot no representar la totalitat de la situació i també pot afectar el nivell de generalització. Aquestes dades també reflecteixen diferències entre l'adhesió i el compliment relacionades amb els diferents climes motivacionals que envolten el programa educatiu.

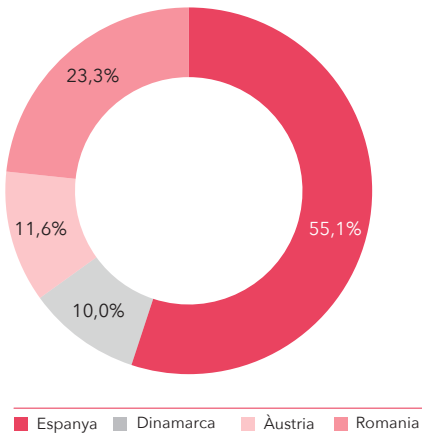
La mostra final de CFD que van completar i aprovar el curs va ser de 54 participants. Aquestes dades també reflecteixen una bona adhesió al curs de CFD en el programa educatiu. A la mostra final, només 6 participants no van completar el curs formatiu (10 % de la mostra total). Com a darrer comentari en aquest sentit, la situació de la pandèmia per la COVID-19 podria haver afectat la reducció del

nombre de participants que varen completar el curs.

Gràfic 1: Participants per gènere

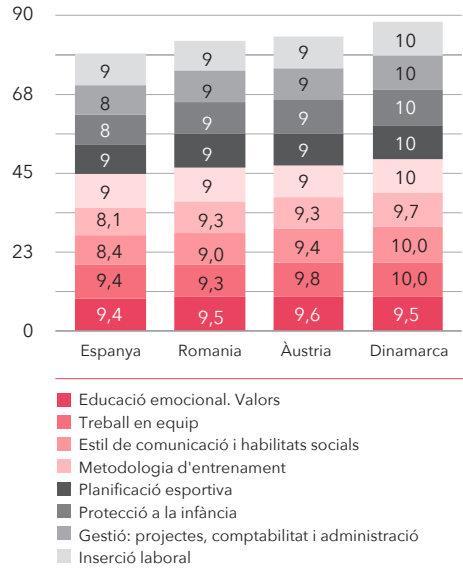

Gràfic 2: Percentatge de participants per països

Per exemple: «Això està molt bé, però crec que seria interessant il·lustrar-ho amb exemples del dia a dia dels esportistes»; «Més cursos en línia» i «Més contingut de vídeo en lloc de contingut escrit».

Gràfic 3: Qualificacions mitjanes globals dels mòduls per països

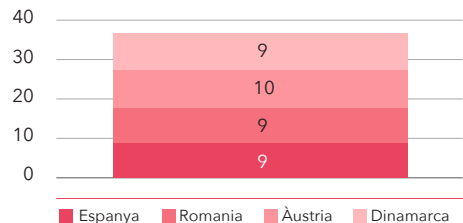

Podem observar també la mitjana global de les notes de la formació per països, així com la mitjana global total, que va ser de 9,25.

8. Els resultats en la formació del CFD

Les puntuacions obtingudes pels participants en tots els mòduls se situen entre 8,2 i 10 (valors considerats molt satisfactoris). Hi ha hagut algunes aportacions verbals sobre els cursos (expressades al final del curs).

Gràfic 4: Mitjana global per països

Gràfic 5: Qualificació mitjana global de la formació

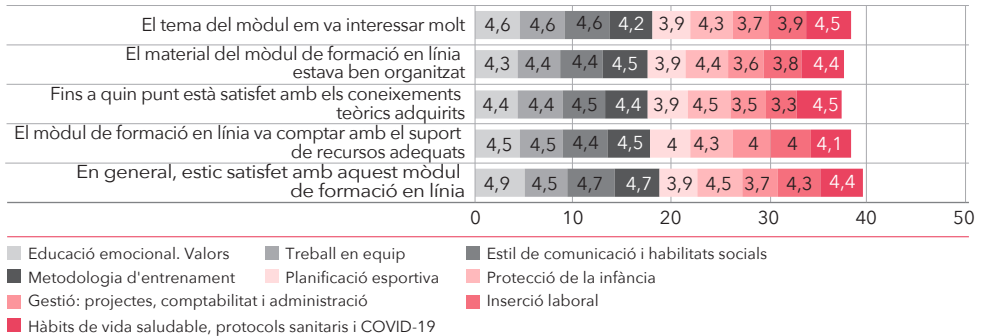

Podem observar en xifres el grau de satisfacció del participant amb les lliçons dividides per països i lliçons, dels temes tractats al llarg del curs formatiu. Finalment, parlant de l'anàlisi

científica de les dades obtingudes, les diferències observades entre països o lliçons mai no van assolir una significació estadística. En efecte, un cop enviat aquest informe i els comentaris als socis, els hauria de ser útil per perfeccionar o millorar algunes lliçons i el desenvolupament dels continguts.

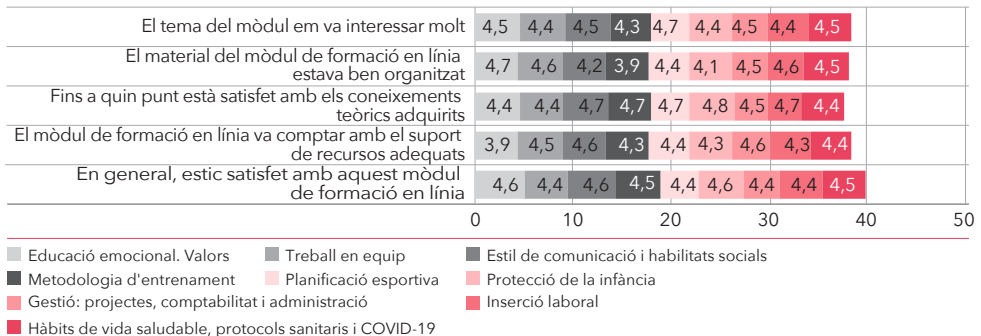
A continuació, es presenta el grau de satisfacció del participant amb les lliçons dividides per països i lliçons, dels temes tractats al curs. La puntuació més baixa del curs impartit a Espanya és de 3,3 sobre 5 i la més alta és de 4,9.

Gràfic 6. Grau de satisfacció dels participants amb les lliçons a Espanya (1-5)

La puntuació més baixa del curs a Romania és de 3,9 sobre 5 i la més alta és de 4,8.

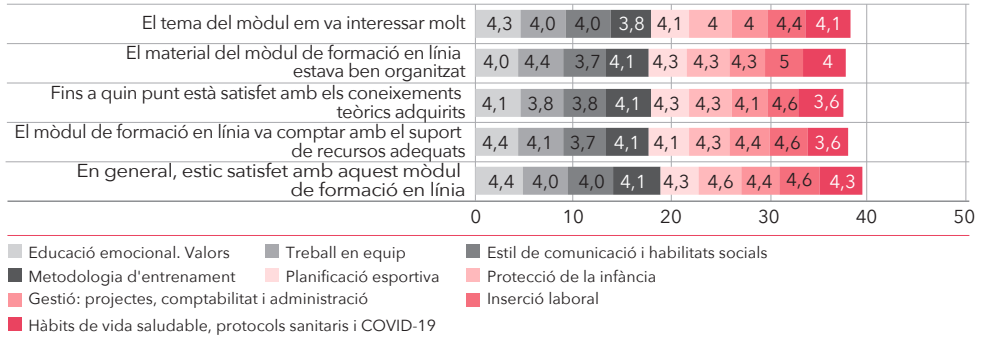
Gràfic 7. Grau de satisfacció dels participants amb les lliçons a Romania (1-5)

INICIATIVES DE LA SOCIETAT CIVIL

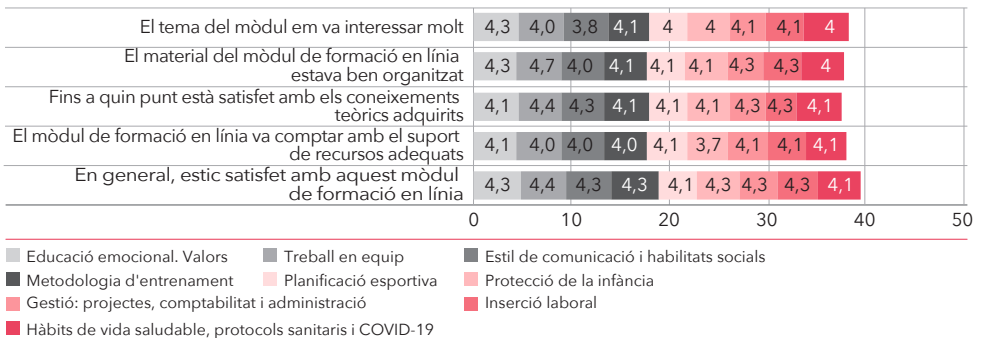
La puntuació més baixa del curs formatiu realitzat a Àustria és de 3,7 sobre 5 i la més alta és de 4,6.

Gràfic 8. Grau de satisfacció dels participants amb les lliçons a Àustria (1-5)

La puntuació més baixa del curs realitzat a Dinamarca és de 3,7 sobre 5 i la més alta és de 4,7.

Gràfic 9. Grau de satisfacció dels participants amb les lliçons a Dinamarca (1-5)

9. Conclusions

Els índexs de satisfacció dels participants amb els cursos han estat molt positius, així com les valoracions que reflecteixen l'ús que fan del material lliurat.

La taxa d'adhesió ha estat bona, malgrat les variacions segons els pa-

ïsos participants. En conjunt, i com a resum, considerant tot el futur del projecte i les seves circumstàncies, podem dir que el programa educatiu ha complert correctament i adequadament la seva funció.

Així mateix, es considera que aquesta experiència pot ser exportable a diferents cultures utilitzant l'es-

port com a eina de treball als barris i les poblacions més desfavorides. L'impacte dels cursos –en aquest ni-

vell– és sobre els cognitius, com és habitual en aquest tipus de cursos psicoeducatius en línia.

Imatge 3. Reunió de treball del projecte SIDFOOT

Referències bibliogràfiques

- BUCETA, J.M. (2004). *Estrategias psicológicas para entrenadores de deportistas jóvenes*. Librería-Editorial Dykinson.
- CRUZ, J.; GARCIA-MAS, A.; STAMBULOVA, N.; LUCIDI, F.; MÁRQUEZ, S.; REYES, S., et. al. (2017). PsyTool design and theoretical background. *The 14th ISSP World Congress of Sport Psychology*, juliol 10-14, 2017, 212-212.
- CRUZ, J., PONSETI, F. X., SAMPAIO, M., GAMITO, J. M., MARQUÉS, A., VIÑAS, J., BORRUECO, M., CARVALHO, L. M., & GARCÍA-MAS, A. (2018). Efecto de un entrenamiento psicológico en entrenadores de fútbol base sobre el juego limpio y la disposición a hacer trampa de los jugadores jóvenes. *Revista de Psicología del Deporte*, 27(3, Supp, 3), 24-30
- PONSETI, X.; BORRÀS, P.A.; VIDAL, J.; GARCÍA-MAS, A.; CANTALLOPS, J.; MUNTANER, A.; PALOU, P. (2018). *Guidelines to Improve Educational Interventions in Athletes of School Age and their Families I*. Edicions UIB.
- PONSETI, X.; BORRÀS, P.A.; VIDAL, J.; GARCÍA-MAS, A.; CANTALLOPS, J.; MUNTANER, A.; PALOU, P. (2021). *Gui-*

delines to Improve Educational Interventions in Athletes of School Age and their Families II. Edicions UIB.

- REYES-HERNÁNDEZ, O.; TRISTÁN, J.; LÓPEZ-WALLE, J.; NÚÑEZ, A.; PONSETI, F. J.; VIÑAS, J.; REYES, S.; Garcia-Mas, A. (2021). El proyecto

ERASMUS+ ELIT-in: «Integración de los deportistas de élite al mercado laboral». *Cultura, Ciencia y Deporte*, 16(47), 59-68